

Genel Veri Koruma Tüzüğü Kapsamında Veri Taşınabilirliği Hakkının Kavramsal Belirsizlikleri ve Hakkın Koruduğu Değer

Konzeptionelle Unklarheiten bezüglich des Rechts auf Datenübertragbarkeit im Rahmen der Datenschutz-Grundverordnung und der durch dieses Recht geschützte Werte

Araş. Gör. Selim Sarfati*

ÖZ

Kişisel verilerin korunması hakkı tarihsel süreç içerisinde gelişimini sürdürmüş ve sürdürmeye de devam etmektedir. Teknolojik gelişimler ve verinin artan değeri kişisel verilerin korunması hakkını daha da önemli bir hale getirmiştir. Verinin artan önemi ve veriye dayalı özelleştirilmiş hizmetlerin ortaya çıkması dolayısıyla ilgili kişinin kişisel verileri üzerindeki kontrol kavramı gündeme gelmiş ve önem kazanmıştır. Veri taşınabilirliği hakkına ilgili kişinin kişisel verileri üzerindeki kontrolünün güçlendirilmesi amacıyla Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde yer verilmiştir. Ancak veri taşınabilirliği hakkının tam anlamıyla amacına ulaşabilmesi için ilgili hakkın etkin bir biçimde kullanılabilmesi gerekmektedir. Bunun için de veri taşınabilirliği hakkına ilişkin Genel Veri Koruma Tüzüğü'ndeki düzenlemede yer alan belirsizliklerin açıklığa kavuşturulması ve bunun bir standarda oturtulması gerekmektedir. Hakkın amacına ulaşabilmesi için hakkın koruduğu değer net bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada öncelikle veri taşınabilirliğinin ne olduğu irdelenmiş, veri taşınabilirliği hakkına ilişkin Genel Veri Koruma

* Özyeğin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı Öğrencisi; Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, (selim.sarfati@ozyegin.edu.tr). ORCID: 0000-0001-8845-0038.

Tüzüğü düzenlemesinin barındırdığı kavramsal belirsizlikler ve hakkın koruduğu değer ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Kişisel veri, veri taşınabilirliği, ilgili kişi, teknik olarak uygulanabilirlik, makine tarafından okunabilir format*

Conceptual Ambiguities of the Right to Data Portability under the General Data Protection Regulation and the Value Protected by the Right

ABSTRACT

The right to protection of personal data has developed throughout the history and continues to evolve even today. Technological advancement and the increasing value of data have elevated the significance of this right even further. With the growing importance of the data and the emergence of data-driven personalized services, the concept of the individual's control over their personal data has come to the forefront and gained prominence. The right to data portability was incorporated into the EU General Data Protection Regulation with the aim of strengthening the individual's control over their personal data. However, for the right to data portability to fully achieve its purpose, it must be exercised effectively. This requires clarifying the ambiguities found in the General Data Protection Regulation provisions on data portability and establishing a consistent standard. For the right to accomplish its objective, the value protected by the right must be clearly identified. In this study, first the concept of data portability is examined, followed by an analysis of the conceptual ambiguities in the General Data Protection Regulation provisions concerning the right to data portability and the values the right seeks to protect.

Keywords: *Personal data, data portability, data subject, technical feasibility, machine-readable format*

GİRİŞ

Günümüzde dijitalleşme hızlı bir şekilde yaygınlaşmakta ve veri temelli ekonomi kavramı gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Bu gelişmeler kapsamında kişisel veriler büyük bir öneme sahip olmaya başlamıştır. Verinin öneminin geldiği nokta itibariyle kişisel verilerin korunması ve ilgili kişinin verileri üzerinde kontrolünün sağlanması kritik bir husustur.

Veri taşınabilirliği hakkı kişisel verilerin korunması hakkının somut bir görünümü niteliğindedir. Bu hak her ne kadar geçmişte bu hakla bağlantılı düzenlemeler bulunsa da veya bu hakka ilişkin atıflar yapılmışsa da detaylı bir şekilde ilk kez Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün¹ ("GDPR") 20. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile amaçlanan ilgili kişinin kişisel verileri üzerindeki kontrolünün artırılmasıdır. Bu hakkın dijitalleşen dünyamızda çok önemli bir hak olduğu ve öneminin giderek artacağı kanaatindeyiz. Çalışmamız kapsamında yapılan değerlendirme etki alanı ve standartlaştırma rolü dolayısıyla GDPR ekseninde yapılmıştır.

Veri taşınabilirliği her ne kadar kişisel verilerin korunması bağlamında ilgili kişiye tanınan bir hak olsa da bu hakkın varlığı dijital piyasalarda platform bağımlılığının azalmasına da yardımcı olacağı için bu hakkın rekabetin korunmasına da dolaylı bir etkisinin mevcut olduğu ileri sürülmektedir.

Veri taşınabilirliği hakkıyla bağlantılı olarak 2023/2854 sayılı Veri Yasası'nda² ve 2022/868 sayılı Veri Yönetişimi Yasası'nda³ çeşitli hükümler mevcuttur. Ancak çalışmanın kapsamının veri taşınabilirliği

¹ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 (General Data Protection Regulation – GDPR), OJ L 119, 4.5.2016.

² Regulation (EU) 2023/2854 of the European Parliament and of the Council of 13 December 2023 on harmonised rules on fair access to and use of data (Data Act), OJ L, 22.12.2023.

³ Regulation (EU) 2022/868 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on European data governance and amending Regulation (EU) 2018/1724 (Data Governance Act), OJ L 152, 3.6.2022.

hakkının koruduğu değer olması itibarıyla inceleme bu konudaki esas düzenleme olan GDPR md. 20 hükmü çerçevesinde yapılacak olup Veri Yasası ve Veri Yönetişimi Yasası hükümlerinin detayına girilmeyecektir.

Çalışmamız kapsamında GDPR md. 20 hükmü ile düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının ne olduğu, bu hak bağlamında ilgili kişinin kullanabileceği haklar, bu hakkın kullanılmasındaki kısıtlamalar, bu hakkın düzenlenmiş olduğu GDPR md. 20 hükmündeki “sağlanan veri”, “makine tarafından okunabilir format” ve “teknik olarak uygulanabilirlik” kavramları gibi kavramsal belirsizlikler ve Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun⁴ Ek md. 2/2-b hükmü ile Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcı ve Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik⁵ (“E-Ticaret Yönetmeliği”) md. 21 hükmünde düzenlenmiş olan veri taşınabilirliği hakkının detayları ve bu hakkın uygulanması halinde ortaya çıkabilecek hukuki sorunlar irdelenmiş olup bu hak ile GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının farkları ortaya konularak GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının korumayı amaçladığı değer tespit edilmeye çalışılmıştır.

I. VERİ TAŞINABİLİRLİĞİ HAKKI

A. Genel Olarak Veri Taşınabilirliği

Veri taşınabilirliği hakkının geçmişine bakıldığında taktirde Avrupa Birliği veri koruma hukuku bağlamında bu hakka ilişkin küçük atıflar bulunmaktaysa da 95/46/EC numaralı Veri Koruma Direktifi’nden⁶ bu yana bu hakka ilişkin kayda değer bir düzenleme bulunmamaktaydı⁷.

⁴ RG: 05.11.2014-Sayı: 29166.

⁵ RG: 29.12.2022-Sayı: 32058.

⁶ Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, OJ L 281, 23.11.1995.

⁷ Paul De Hert/Vagelis Papakontantinou/Gianclaudio Malgieri/Laurent Beslay/ Ignacio Sanchez, “The Right to Data Portability in the GDPR: Towards User-Centric Interoperability of Digital Services”, Computer Law & Security Review, C: 34, S: 2, 2018, 193-203, s. 194; Ayşe Nur Akıcı,

Her ne kadar veri taşınabilirliği GDPR'ye kadar veri koruma hukuku çerçevesinde bir hak olarak düzenlenmemişse de veri taşınabilirliğine ilişkin minimal düzenlemelerin mevcut olduğu görülmektedir.

İlk olarak 2002/22/EC numaralı Evrensel Servis Direktifi⁸ md. 30 hükmünde "numara taşınabilirliği" düzenlenmiştir. Telefon numaralarının taşınabilirliğinin veri taşınabilirliği hakkının teorik ve pratik öncüsü olduğu söylenebilir⁹. Türk hukukunda da Elektronik Haberleşme Kanunu¹⁰ md. 32 hükmü uyarınca numara taşınabilirliği düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca işletmeciler, numara taşınabilirliğini sağlamakla yükümlü kılınmıştır. Bu düzenleme 2002/22/EC numaralı Evrensel Servis Direktifi md. 30 hükmünde düzenlenen numara taşınabilirliği ile paraleldir. Görüldüğü üzere, Türk hukukunda veri taşınabilirliği hakkının ilk örneği olan numara taşınabilirliği düzenlenmiştir. Buna ek olarak Elektronik Haberleşme Kanunu md. 32/6 hükmü uyarınca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na işletmecilere adres taşınabilirliği ve hizmet taşınabilirliği sunma yükümlülüğü getirme yetkisine sahiptir. Bu düzenleme de veri taşınabilirliğine örnek oluşturur.

İkinci olarak, 2002/21/EC numaralı Çerçeve Direktifi¹¹ md. 31 hükmünde veri taşınabilirliğine ilişkin bir düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenlemenin Uygulama Programlama Arayüzü sistemlerinin

"Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", Çalışma Raporu-6, T.C. Kalkınma Bakanlığı, s. 20.

⁸ Directive 2002/22/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services (Universal Service Directive), OJ L 108, 24.4.2002.

⁹ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 194.

¹⁰ RG: 10.11.2008-Sayı: 27050 (Mükerrer).

¹¹ Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on a common regulatory framework for electronic communications networks and services (Framework Directive), OJ L 108, 24.4.2002.

birlikte çalışabilirliği, etkileşimli içeriklerin taşınabilirliği açısından faydalı olduğu kabul edilmektedir¹².

Yukarıda vurgulanmış düzenlemelere ek olarak GDPR kabul edilmeden önce Madde 29 Çalışma Grubu¹³ amaçla sınırlı olma ilkesine ilişkin görüşünde veri taşınabilirliğini teşvik etmiş ve veri taşınabilirliğinin işletmeler ile veri sahiplerinin büyük veriden daha dengeli ve şeffaf bir biçimde fayda sağlamasını mümkün kılabileceğini belirtmiştir¹⁴. Buna ek olarak meşru menfaat kavramına ilişkin görüşünde veri taşınabilirliği veri sorumluları tarafından uygulanan bir ek güvence şeklinde değerlendirilmiş ve veri taşınabilirliğinin veri sahiplerini güçlendirebileceği ifade edilmiştir¹⁵.

Ayrıca, 2015 yılında Avrupa Veri Koruma Denetçisi tarafından Avrupa Birliği veri koruma reformuna ilişkin verilen tavsiyelerde veri taşınabilirliğinin bireylerin dijital ortamdaki kullanıcı kontrolü bakımından önemli olduğu, bu hakkın etkili olabilmesi için yalnızca ilgili kişinin sağladığı verileri kullanan işleme faaliyetlerinden daha geniş bir uygulama alanına sahip olması gerektiği tavsiye edilmiştir.¹⁶

GDPR 25 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe girmiş olup Veri Koruma Direktifi'nin yerine geçmiştir. Her ne kadar GDPR içerisinde

¹² De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 194.

¹³ Madde 29 Çalışma Grubu 1995 tarihli 95/46/EC Sayılı Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi uyarınca AB'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin ortak standartların geliştirilmesini sağlamak ve yorum farklılıklarını gidermek amacıyla kurulmuş bağımsız bir Avrupa Birliği danışma organıdır.

¹⁴ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, 03/2013 Sayılı Görüş: Amaçla Sınırlı Olma İlkesi (WP 203), 2 Nisan 2013, s. 47. https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf, (e.t. 11.09.2025); De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 195.

¹⁵ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 195; Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, 06/2014 Sayılı Görüş: Meşru Menfaat Dayanağının Kullanımı (WP 217), 9 Nisan 2014, Avrupa Komisyonu, s. 47-48, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf, (e.t. 11.09.2025); Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, İstanbul, 2024, s. 220.

¹⁶ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 196.

yer alan hakların bazıları Veri Koruma Direktifi'nde de bulunmaktaysa da GDPR md. 20 hükmü ile yeni bir hak olan "veri taşınabilirliği" hakkı ortaya konulmuştur. Veri taşınabilirliği hakkına ilk olarak Avrupa Komisyonu tarafından Ocak 2012'de GDPR teklifinde yer verilmiştir¹⁷. Her ne kadar süreç içerisinde Avrupa Parlamentosu tarafından veri taşınabilirliği hakkının altında yatan ilkeler değiştirilmeksizin bu hakkın erişim hakkının bir uzantısı olarak değerlendirilmesi gerektiği şeklinde görüş verilmiş olsa da Nisan 2016 yılında kabul edilen GDPR'nin nihai versiyonunda veri taşınabilirliği hakkı ayrı bir madde olarak yer almıştır¹⁸.

Veri taşınabilirliği Uluslararası Standardizasyon Örgütü tarafından verilerin yeniden girilmesine gerek kalmaksızın bir sistemden diğerine kolayca aktarılabilme yeteneği şeklinde tanımlanmıştır¹⁹. Madde 29 Çalışma Grubu'nun ifadesiyle veri taşınabilirliği ilgili kişinin kendi verilerine erişme, değiştirme, silme, aktarma ya da başka bir şekilde işleme veya üçüncü kişilere işlettirme imkanına sahip olmasını sağlayan genel işler mekanizmaların mevcudiyetinin bir parçası olmalıdır²⁰. Avrupa Veri Koruma Denetçisi tarafından bu hak bireylerin eksikliğini fark etmeye başladığı kullanıcı kontrolüne dijital ortamda açılan geçit şeklinde tanımlanmıştır²¹.

¹⁷ Avrupa Komisyonu, Gerçek Kişilerin Kişisel Verilerinin İşlenmesine ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü Teklifi (GDPR), COM(2012) 11 final, Brüksel, 25 Ocak 2012.

¹⁸ Inge Graef/Martin Husovec/Nadezha Purtova, "Data Portability and Data Control: Lessons for an Emerging Concept in EU Law", German Law Journal, C:19, S:6, 2018, ss. 1359-1398, s. 1364.

¹⁹ ISO, ISO/IEC 19941:2017 – Bilgi Teknolojisi – Bulut Bilişim – Birlikte Çalışabilirlik ve Taşınabilirlik, 2017, s. 2, <https://www.iso.org/standard/66639.html>, (e.t. 11.09.2025).

²⁰ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, 95/46/EC Sayılı Direktifin 7. Maddesi Uyarınca Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri Kavramına Dair 06/2014 Sayılı Görüş (WP 217), Brüksel, 9 Nisan 2014, s. 48.

²¹ Avrupa Veri Koruma Denetçisi (EDPS), *AB'nin Veri Koruma Reformu Seçeneklerine İlişkin Tavsiyeler*, 9 Ekim 2015, s. 8, https://www.edps.europa.eu/data-protection/our-work/publications/opinions/edps-recommendations-eu%E2%80%99s-options-data-protection_en, (e.t. 11.09.2025)

Veri taşınabilirliği hakkını düzenlemeye yönelik ilk girişim Avrupa Komisyonu'nun GDPR'ye ilişkin teklifinin 18. Maddesinde yer almıştır²². GDPR'nin nihai hali ile Avrupa Komisyonu'nun teklifi arasında veri taşınabilirliği düzenlemesi bakımından farklar mevcuttur.

İlk teklifte “işlenmekte olan” verilerin bir kopyasına atıfta bulunulurken nihai versiyonda “ilgili kişiyle ilgili” ve “onun veri sorumlusuna sağladığı” kişisel veriler ifadesi kullanılmıştır. Kullanılan bu ifadeden kaynaklı olarak veri taşınabilirliğinin kapsamının belirsiz olduğu söylenebilir²³.

İkinci olarak, veri taşınabilirliği hakkının kullanımının nihai metinde geliştirildiği fark edilmektedir. Şöyle ki, ilk teklifte yer alan düzenleme uyarınca bu hak verilerin bir kopyasını almak ve belirli koşullarda başka veri sorumlusuna aktarmak şeklinde düzenlenmişken final versiyonunda bireylerin kişisel verilerinin teknik olarak mümkün olması halinde bir veri sorumlusundan diğerine doğrudan aktarılmasına izin verecek şekilde düzenlenmiştir²⁴.

Komisyon'un ilk teklifinde veri formatı olarak “elektronik”, “yapılandırılmış” ve “yaygın olarak kullanılan” bir format benimsenmiş ve bu formatın ilerideki kullanımlara olanak tanıyan bir yapıda olması öngörülmüşken nihai versiyonda format bakımından yalnızca “makine tarafından okunabilir” format şeklinde belirtilmiştir²⁵. Dolayısıyla, nihai metinde formata ilişkin standardın düşürüldüğü göze çarpmaktadır.

²² Avrupa Komisyonu, Gerçek Kişilerin Kişisel Verilerinin İşlenmesine ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü Teklifi (GDPR), COM(2012) 11 final, Brüksel, 25 Ocak 2012.

²³ Inge Graef/Jeroen Verschakelen/Peggy Valcke, “Putting the Right to Data Portability into a Competition Law Perspective”, *The Journal of the Higher School of Economics, Annual Review*, 2013, ss. 53-63, s. 61; Helea Ursic, “Unfolding the New-Born Right to Data Portability: Four Gateways to Data Subject Control”, *Scripted*, C:15, S:1, 2018, ss. 42-69, s. 55; Johan Kranz/Sophie Kuebler-Wachendorff/Emmanuel Symoudis/Jens Grossklags/Stefan Mager/Robert Luzsa/Susanne Mayr, “Data Portability”, *Business Information System Engineering*, C:65, S:5, 2023, ss. 597-607, s. 599.

²⁴ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 196.

²⁵ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 196.

GDPR'nin final versiyonunda Komisyon'un ilk teklifte yer alan veri taşınabilirliğinin uygulanması ve hizmetlerin etkin bir şekilde birlikte çalışabilirliğinin sağlanması, kişisel verilerin aktarımına ilişkin teknik standartların, usullerin ve prosedürlerin oluşturulması rolüne yapılan atıf kaldırılmış ve Komisyon'un standartlaştırma rolü ortadan kalkmıştır²⁶.

Her ne kadar ilk teklifte yer alan düzenlemede bir dengeleme hükmü bulunmasa da GDPR'nin final versiyonunda "unutulma hakkına hanel getirilmemesi" ve "başkalarının hak ve özgürlüklerinin olumsuz etkilenmemesi" şeklinde dengeleme hükümleri mevcuttur²⁷.

GDPR md. 20 hükmü ile düzenlenen veri taşınabilirliği hakkı özellikle yatay uygulamaya sahip genel amaçlı bir kontrol mekanizması kurarak özel şirketlerin elinde bulunan kişisel verilerin yeniden kullanılmasını kolaylaştırır²⁸. Veri taşınabilirliği hakkı ilgili kişilerin kendi kişisel verilerini edinmesini ve kendi istedikleri amaçla farklı servisler arasında kullanmasına izin verilmesini amaçlar²⁹. Bu bağlamda veri tekellerinin gücünün azaltılmasını ve veri odaklı dijital pazarlarda rekabeti ve yenilikçiliği artırmayı da hedeflediği söylenebilir³⁰. Bu düzenleme veri taşınabilirliğini özellikle bireysel kullanıcılar açısından ele alır ve işletmelerin, özellikle diğer hizmet sağlayıcılar ile rakiplerin hakları ile alakalı değildir³¹.

²⁶ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 196.

²⁷ De Hert/Papakontantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 196.

²⁸ Graef/Husovec/Purtova, s. 1359.

²⁹ Janis Wong/Tristan Henderson, "The Right to Data Portability in Practice: Exploring the Implications of the Technologically Neutral GDPR", *International Data Privacy Law*, C:9, S:3, 2019, ss.309-317, s. 174; Kranz/Kuebler-Wachendorff/Syrmoudis/Grossklags/Mager/Luzsa/Mayr, s. 598.

³⁰ Kranz/Kuebler-Wachendorff/Syrmoudis/Grossklags/Mager/Luzsa/Mayr, s. 598.

³¹ Aysem Diker Vanberg/Mehmet Bilal Ünver, "The Right to Data Portability in the GDPR and EU Competition Law: Odd Couple or Dynamic Duo?", *European Journal of Law and Technology*, C:8, S:1, 2017, ss. 1-22, s. 2.

Türk hukukunda veri taşınabilirliği hakkıyla bağlantılı olarak bakılması gereken ilk kanun Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'dur³². Ancak ilgili kanunda veri taşınabilirliği hakkıyla bağlantılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Veri Koruma Direktifi ile uyumu dikkate alındığında önümüzdeki dönemde GDPR ile uyumlaştırma hedefi kapsamında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na veri taşınabilirliği hakkıyla bağlantılı bir düzenleme eklenmesinin şaşırtıcı olmayacağı düşüncesindeyiz.

Türk hukukunda her ne kadar henüz GDPR kapsamında düzenlenen veri taşınabilirliği hakkı düzenlenmemişse de Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Ek md. 2/2-b hükmü ile E-Ticaret Yönetmeliği md. 21 hükmünde orta, büyük ve çok büyük ölçekli elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarına elektronik ticaret hizmet sağlayıcının belirli verilerini bedelsiz ve etkin bir biçimde taşınmasına ve aracılık sözleşmesinin süresi içinde bu verilere erişim sağlamasına teknik imkan sunma yükümlülüğü getirilmiştir. Bu düzenleme, gerek veri taşınabilirliği hakkına bir örnek oluşturması açısından gerekse de GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının korumayı amaçladığı değer tespit edilmesi açısından önemlidir. Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Ek md. 2/2-b ve E-Ticaret Yönetmeliği md. 21 hükümlerinde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkı ile GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının karşılaştırılması suretiyle GDPR'nin korumayı amaçladığı değer tespit edilmeye çalışılacaktır.

B. Veri Taşınabilirliği Hakkı Kapsamında İlgili Kişinin Kullanabileceği Haklar

Veri taşınabilirliği hakkının düzenlendiği GDPR md. 20 hükmünde ilgili kişiye temelde üç farklı hak tanınmıştır. Bu kapsamda ilgili kişinin öncelikle veri sorumlusundan veri sorumlusuna sağlamış olduğu kendisini ilgilendiren kişisel verileri yapılandırılmış, yaygın olarak kullanılan ve makine tarafından okunabilir bir formatta alma hakkıdır. Bu hak bağlamında ilgili kişi veri sorumlusuna sağlamış

³² RG: 07.04.2016-Sayı: 29677.

olduğu verileri başka bir veri sorumlusuna aktarmamakta, yalnızca kişisel verilerini almaktadır. İkinci olarak ilgili kişinin veri sorumlusundan almış olduğu kişisel verileri başka bir veri sorumlusuna aktarma hakkı mevcuttur. Dikkat edilmesi gereken, burada bahsedilen aktarım veri sorumluları arasında yapılan doğrudan bir aktarım değildir³³. Aktarım faaliyetini ilgili kişinin kendisi gerçekleştirmektedir. Son olarak, teknik olarak uygulanabilir olması koşuluyla, ilgili kişi kişisel verilerinin bir veri sorumlusundan diğer bir veri sorumlusuna doğrudan aktarılmasını talep etme hakkı mevcuttur.

1. Veri Taşınabilirliği Hakkının Kullanılmasındaki Kısıtlamalar

GDPR md. 20 hükmü ile düzenlenmiş olan veri taşınabilirliği hakkının kullanılabilmesi için işlemenin GDPR md. 6/1-a ve md. 9/2-a hükümleri uyarınca ilgili kişinin rızası kapsamında veya GDPR md. 6/1-b hükmü uyarınca bir sözleşmenin ifası kapsamında gerçekleşmesi gerekmektedir. Belirtilmiş olan bu işleme sebepleri dışında verilerin GDPR md. 6/1-f bendinde düzenlenmiş olan meşru menfaat sebebi de dahil olmak üzere herhangi bir sebeple işlenmesi halinde veri taşınabilirliği hakkının kullanılabilmesi mümkün değildir³⁴. Kişisel verilerin bir veri sorumlusundan diğer bir veri sorumlusuna doğrudan aktarımı hakkının kullanılabilmesi için buna ek olarak bu aktarımın teknik olarak uygulanabilir olması gerekmektedir.

Ayrıca vurgulamak gerekir ki, bu hakkın kapsamında kişisel olmayan veriler girmemekte olup bu hak yalnızca kişisel veriler, yani kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişilere ait bilgiler bakımından kullanılabilir³⁵. Dolayısıyla anonimleştirilmiş veriler bu hakkın kapsamına girmez. GDPR md. 11/1 uyarınca veri sorumluları yalnızca

³³ Beste Yılmaz, Verilerin Korunması ve Rekabet Huuku Bağlamında Veri Taşınabilirliği, 1. Baskı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2023, s. 15-16.

³⁴ Graef/Husovec/Purtova, s. 1370; De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 200.

³⁵ Graef/Husovec/Purtova, s. 1371; Stephanie Elfering, Unlocking the Right to Data Portability An Analysis of the Interface with the Sui Generis Database Right, 1. Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden, 2019, s. 26.

veri taşınabilirliği taleplerini karşılamak amacıyla verileri belirli bir biçimde tutmakla yükümlü değildir. Veriler takma adla işlendiğinde, yani ancak ek bilgilerle belirli bir kişiye atfedilebilen veriler söz konusu olduğunda veri sorumlularının GDPR md. 11/2 hükmü uyarınca ilgili kişinin kimliğini saptamaya yönelik ek bilgiler sunmaması halinde bu bilgileri kimliklendirmek noktasında bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Veri sorumlularının özellikle benzersiz veri kümelerini korumak istemeleri halinde veri taşınabilirliği yükümlülüklerinden kaçmak amacıyla takma adlı veri setleriyle işlem yapmayı tercih edebilecekleri düşünülebilir³⁶.

Bunlara ek olarak bu hakkın kullanımı bakımından başka kısıtlamalar GDPR md. 20/3 hükmünde düzenlenmiştir. İlgili düzenleme uyarınca veri taşınabilirliği hakkının kullanılması GDPR md. 17 hükmüne, yani unutulma hakkına halel getirmemelidir. Ayrıca, veri taşınabilirliği hakkı kamu yararına yürütülen bir görevin ifası ya da veri sorumlusuna verilmiş resmi yetkinin kullanımı için gerekli olan veri işleme faaliyetleri bakımından uygulanmaz.

Teknik anlamda bir veri kümesinin birden fazla ilgili kişiyle bağlantılı olması durumu çok olasıdır ve veri taşınabilirliği hakkı ile unutulma hakkının çatışması bir veri kümesi üzerinde birden fazla ilgili kişinin çıkarlarının çatıştığı ve hepsinin bu veriler üzerinde kontrol sağlamak için yasal haklara sahip olduğu durumlarda ortaya çıkar ve unutulma hakkı veri taşınabilirliği hakkının önüne geçebilir³⁷. Veri taşınabilirliği ilgili kişinin verilerini tekrar girmeksizin başka bir veri sorumlusuna aktarılmasını talep hakkı verir. Unutulma hakkı GDPR md. 17 hükmünde düzenlenmiş olup bu kapsamda ilgili kişi kendisiyle ilgili kişisel verilerin veri sorumlusu tarafından gereksiz bir gecikme olmaksızın silinmesini talep etme hakkına sahiptir. Unutulma hakkı verinin ikincil olarak kullanılmasının da önüne geçmeyi

³⁶ Graef/Husovec/Purtova, s. 1371.

³⁷ Wenlong Li, "A Tale of Two Rights: Exploring the Potential Conflict Between Right to Data Portability and Right to Be Forgotten Under the General Data Protection Regulation", *International Data Privacy Law*, C:8, S:4, 2018, ss. 309-317, s. 310; Wong/Henderson, s. 178.

amaçlamaktadır³⁸. Bir veri kümesinin birden fazla ilgili kişiyle bağlantılı olması durumunda bu iki hakkın çatışması olasıdır. Bir ilgili kişinin unutulma hakkını kullanması diğerlerini veri taşınabilirliği hakkını kullanmasından mahrum bırakabileceği gibi veri taşınabilirliği hakkı kullanıldığında başka bir ilgili kişi tarafından unutulma hakkının kullanılması halinde yalnızca verinin bir kopyasının silinmesi dolayısıyla verinin gerçekten unutulmasından söz edilemez³⁹. GDPR md. 20/3 hükmünün açık düzenlemesi ve yapılan açıklamalar uyarınca veri taşınabilirliği hakkı ile unutulma hakkının çatıştığı durumlarda unutulma hakkına üstünlük tanınacağı söylenebilir.

GDPR md. 20/4 hükmünde yer alan düzenleme uyarınca veri taşınabilirliği hakkı başkalarının hak ve özgürlüklerini olumsuz etkilememelidir. Bu kapsamda veri taşınabilirliği hakkının kullanılması sonucunda başkalarının hak ve özgürlükleri olumsuz etkilenecekse veri taşınabilirliği hakkının kullanılması mümkün olmaz. Bu madde uyarınca belirtilen üçüncü kişilerin hakları kişisel verilerin korunması ve veri sorumlusunun fikri mülkiyet hakları olabilir⁴⁰.

Bu düzenleme kapsamında sosyal medya hesaplarına konulan fotoğraflar gibi birden fazla kişiye ait kişisel verileri içeren veri kümeleri bakımından veri taşınabilirliği hakkının kullanılması durumuna da dikkat edilmelidir. Madde 29 Çalışma Grubu'nun yönergeleri veri sorumlularına üçüncü taraflardan rıza almak için mekanizmalar kurmalarını önermektedir⁴¹. Bu şekilde ilgili üçüncü kişilerin başka bir kişinin veri taşınabilirliği talebine yanıt olarak kendi kişisel verilerinin taşınmasına rıza göstermeye istekli olduğu durumlarda aktarımın

³⁸ Bart Custers/Helena Ursic, "Big Data and Data Reuse: A Taxonomy of Data Reuse for Balancing Big Data Benefits and Personal Data Protection", *International Data Privacy Law*, C:6, S:1, 2016, ss.4-15, s. 12.

³⁹ Li, s. 312.

⁴⁰ Graef/Husovec/Purtova, s. 1374.

⁴¹ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, *Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01)*, 5 Nisan 2017, s. 12, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

yapılmasını kolaylaştıracaktır⁴². İlgili üçüncü kişinin rıza göstermemesi halinde aktarımın yapılacağı veri sorumlusunun veri taşınabilirliği talebinde bulunan ilgili kişiye hizmet sunmak gibi meşru menfaatler gibi üçüncü taraf verilerinin işlenmesine yönelik başka bir hukuki dayanak belirlemesi gerekmekte olup bu amacın ötesinde veri sorumlusunun aktarılan üçüncü taraf verilerini pazarlama ürünleri önermek ya da üçüncü tarafın profilini zenginleştirmek gibi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmasına izin verilmemektedir⁴³.

Fikri mülkiyet haklarıyla ilgili olarak Madde 29 Çalışma Grubu yönergelerinde fikri mülkiyetin veri sorumlularının tüm kişiler verilerin taşınmasını reddetmeleri için bir gerekçe olamayacağı, veri sorumlularının kişisel veriler, ticari sırlar ya da fikri mülkiyet hakları kapsamındaki bilgileri ifşa etmeyecek biçimde verileri aktarmaya çalışması gerektiği vurgulanmıştır⁴⁴. Ancak bunun mümkün olmaması halinde ne olacağına ilişkin bir açıklık bulunmamaktadır. Kanaatimizce, veri taşınabilirliği hakkının uygulamasının artması ve ortaya çıkabilecek sorunların azaltılması bakımından bu belirsiz durumların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

II. VERİ TAŞINABİLİRLİĞİ HAKKIDAKİ KAVRAMSAL BELİRSİZLİKLER

Veri taşınabilirliği hakkının düzenlendiği GDPR md. 20 hükmünde yer alan bazı kavramların bu hakkın uygulamasının netleşebilmesi ve sorunsuz şekilde gerçekleşebilmesi adına açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda ilgili kişinin “sağladığı” verilerin kapsamının “yapılandırılmış, yaygın olarak kullanılan ve makine tarafından okunabilir” formatın ne olduğunun netleştirilmesi gerekmektedir.

⁴² Inge Graef, “The Opportunities and Limits of Data Portability for Stimulating Competition and Innovation”, *Antitrust Chronicle*, C:2, S:2, 2020, ss. 1-9, s. 4.

⁴³ Graef, *The Opportunities and Limits of Data Portability for Stimulating Competition and Innovation*, s. 4.

⁴⁴ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, *Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01)*, 5 Nisan 2017, s. 12, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, e.t. (11.09.2025).

A. İlgili Kişi Tarafından Sağlanan Verilerin Kapsamı

Veri taşınabilirliği hakkının düzenlenmiş olduğu GDPR md. 20 hükmünde veri taşınabilirliği hakkının ilgili kişinin veri sorumlusuna sağladığı veriler bakımından uygulanacağı düzenlenmiştir. Ancak burada ilgili kişinin sağladığı verilerden ne anlaşılması gerektiği belirsizdir. Veri taşınabilirliği hakkının tam anlamıyla hayata geçirilebilmesi için sağlanan veriler kavramından ne anlaşıldığının netleştirilmesi gerekmektedir.

Sağlanan veri kavramı ilgili kişinin veri sorumlusuna bir kayıt formunun doldurulması ya da sorulara verilen yanıtlar gibi açıkça sağladığı veriler şeklinde dar yorumlanabileceği gibi veri sorumlusunun konum verisi, çerezler ya da tercihler aracılığıyla toplanan veriler gibi rıza ya da bir sözleşme kapsamında topladığı tüm kişiler veriler şeklinde geniş de yorumlanabilir⁴⁵.

Prensip olarak verinin kapsamı verinin üretilme kaynağına göre “alınan”, “gözlenen”, “çıkarımsal” ve “öngörülen” veriler olarak dört farklı boyutta incelenebilir⁴⁶. Çıkarımsal ve öngörülen verilerin veri sorumlusu tarafından üretilmesine karşın alınan ve gözlenen veriler doğrudan ilgili kişinin kendisinden temin edilmektedir⁴⁷. Alınan veri kavramı bir restoran yorumu gibi doğrudan ilgili kişi tarafından girilen verileri, gözlemlenen veri kavramı restoran konum verisi gibi sensörler aracılığıyla toplanan verileri, çıkarımsal veri kavramı en sevilen restoran bilgisi gibi alınan ve gözlemlenen verilere dayanılarak veri sorumlusu

⁴⁵ De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 199.

⁴⁶ Emmanuel Syrmoudis/Stefan Mager/Sophie Kuebler-Wachendorff/Paul Pizzini/Jens Grossklags/Johann Kranz, “Data Portability Between Online Services: An Empirical Analysis on the Effectiveness of GDPR Art. 20”, Proceedings on Privacy Enhancing Technologies, S:3, 2021, ss. 351-372, 354; Sophie Kuebler-Wachendorff/Robert Luzsa/Johann Kranz/Stefan Mager/Emmanuel Syrmoudis/Susanne Mayr/Jens Grossklags, “The Right to Data Portability: Conception, Status Quo, and Future Directions”, Informatik Spektrum, C: 44, 2021, ss. 264-272, s. 265. De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 199; Kranz/Kuebler-Wachendorff/Syrmoudis/Grassklags/Mager/Luzsa/Mayr, s. 599.

⁴⁷ De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 199.

tarafından oluşturulan verileri ve öngörülen veri kavramı bir yetişkinin en sevdiği mutfağın zamanla daha pahalı hale geleceği gibi gerçeğliğin dolaylı olarak analiz edilmesi ve geleceğe dair yapılan olasılıksal öngörüler bağlamında veri sorumlusu tarafından oluşturulan verileri ifade eder⁴⁸. Dar yorum kapsamında sağlanan veri kavramının içerisine yalnızca gelen veriler girmekte olup geniş yorum kapsamında sağlanan veri kavramının içerisine alınan ve gözlenen veriler girmektedir⁴⁹.

Sağlanan veri kavramına ilişkin olarak benimsenebilecek yorumlara ilişkin çeşitli argümanlar mevcuttur. Öncelikle, GDPR md. 15/1-g hükmünde “toplanan” ifadesi ile pasif biçimler de dahil edilmiřtir⁵⁰. Veri taşınabilirliği düzenlemesinde yer alan “sağlamak” kavramı aktif bir eylem olup kişinin verilerinin alınması izin vermesi şeklinde gerçekleşir ve bu pasif durumdan farklıdır.. İkinci olarak, veri sorumlularının veri taşınabilirliği hakkını geniş kapsamlı bir biçimde uygulamasının imkansızlığı öne sürölmektedir. İlgili kişilere ilişkin bütün verilerin iletilmesinin bazı özel durumlarda veri sorumluları açısından makul olmayan maliyetlere yol açabileceği öne sürölmüřtür⁵¹. Belirtmek gerekir ki, teknolojinin gelişmesiyle beraber gelecekte ilgili kişiden toplanacak verilerin çoğunluğunu gözlemlenen veriler oluřturacaktır⁵². Dolayısıyla, veri taşınabilirliği hakkının kapsamı içerisine gözlemlenen verilerin dahil olmadığının ileri sürölmesi halinde bu hakkın amacının fiili olarak gerçeikleşemeyeceğini söylemek yanlış olmaz. Ayrıca, somut olay bazında kişilerinin verilerinin aktarılmasının veri sorumlusu bakımından makul olmayan bir maaliyet yaratması halinde bu durum başkasının hak ve özgürlüklerine zarar vereceği için

⁴⁸ Kuebler-Wachendorff/Luzsa/Kranz/Mager/Syrmoudis/Mayr/Grossklags, s. 265; KRAMER, Jan, “Personal Data Portability in the Platform Economy: Economic Implications and Policy Recommendations”, *Journal of Competition Law & Economic*, 17 (2), 2021, s. 266.

⁴⁹ De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 200; Kuebler-Wachendorff/Luzsa/Kranz/Mager/Syrmoudis/Mayr/Grossklags, s. 265.

⁵⁰ Elfering, s. 28

⁵¹ De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 199.

⁵² De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 199.

GDPR md. 20/4 hükmü kapsamına girecek olup somut olay bazında bir dengeleme sağlanabilir⁵³.

Sağlanan veri kavramının geniş yorumlanmasına ilişkin olarak en güçlü argümanın GDPR'nin 68 numaralı gerekçesi olduğu söylenebilir⁵⁴. Gerekçede veri taşınabilirliği hakkının veri öznesinin kişisel verileri rızası temelinde sağladığı veya işlemenin bir sözleşmenin ifası için gerekli olduğu durumlarda uygulanması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Bu sebeple, her ne kadar ilgili kişinin rızası ve sözleşmenin ifası dışındaki sebeplerle işlenen veriler veri taşınabilirliği hakkının kapsamına girmese de ilgili kişinin rızası ve sözleşmenin ifası kapsamında işlenen verilerin veri taşınabilirliği hakkının kapsamına girdiği açıktır⁵⁵. Ayrıca, gerekçede veri taşınabilirliği hakkı ile ilgili kişinin verileri üzerindeki kontrolünü güçlendirmesinin amaçladığı açıkça belirtilmiş olup bu kontrolün sağlanabilmesi için geniş yorumun benimsenmesi gerekmektedir⁵⁶. Bu doğrultuda Madde 29 Çalışma Grubu da geniş yorumu onayladığını ve Avrupa Veri Koruma Denetçisi de veri taşınabilirliği hakkının etkin bir biçimde kullanılabilmesi için geniş yorumun benimsenmesi gerektiğini belirtmiştir.⁵⁷

Bütün bu açıklamalar ışığında belirtmek isteriz sağlanan veri kapsamında dar yorumun kabul edilmesi veri taşınabilirliği hakkının içerisini boşaltma ve bu hakkın amacının gerçekleşmemesi tehlikesini içerisinde bulundurmaktadır. Veri taşınabilirliği hakkının kapsamının yalnızca ilgili kişi tarafından aktif bir hareketle veri sorumlusuna sağlanan verilerle sınırlı tutulması hakkın yöneldiği amacın gerçekleşmesi bakımından yetersiz kalabileceği düşüncesindeyiz. Buna

⁵³ De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 199-200.

⁵⁴ Graef/Husovec/Purtova, s. 1370; De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 200; Elfering, s. 26.

⁵⁵ Graef/Husovec/Purtova, s. 1370.

⁵⁶ Elferig, s. 26; Sasha Hondagneu-Mesner, "Data Portability: A Guide and a Roadmap", Rutgers Computer & Technology Law Journal, C:47, S:2, 2021, ss. 240-273, s. 255.

⁵⁷ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 10-11, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, e.t. (11.09.2025).

ek olarak ilgili kişinin pasif bir hareketle, sensörler aracılığı ile veri sorumlusuna sağladığı veriler her ne kadar aktif bir hareketle sağlanmadıysa da yine de ilgili kişinin doğrudan kendisinden sağlanmıştır. Dolayısıyla bu boyutuyla gözlemlenen veriler çıkarımsal ve öngörülen verilerden ayrılmaktadır. Sonuç itibarıyla, kanaatimizce bir verinin sağlanması yalnızca aktif hareketle gerçekleşen bir durum olmayıp pasif kalınarak sağlanan veriler de bu kapsama girmektedir.

Kaldı ki, günümüzde hukuki düzenlemelerin teknolojik cihazların nitelikleriyle uyumlu ve gelecek teknolojilere karşı da bağışık olması gerekmektedir. Buna karşın dar yorumun benimsenerek hakkın kapsamının yalnızca aktif hareketle sağlanan veriler ile sınırlı tutulması ilgili hükmün günümüz teknolojilerinin nitelikleriyle uyumlu ve gelecek teknolojilere karşı bağışık olmasını güçleştireceği kanaatindeyiz.

Bu bağlamda gerek yapılan açıklamalar, gerek GDPR'nin 68 numaralı gerekçesi kapsamında, gerekse de veri taşınabilirliği hakkının amacı ve Madde 29 Çalışma Grubu ile Avrupa Veri Koruma Denetçisi'nin görüşleri doğrultusunda geniş yorumun benimsenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

B. Yapılandırılmış, Yaygın Olarak Kullanılan ve Makine Tarafından Okunabilir Format

GDPR md. 20 hükmünde yapılandırılmış, yaygın olarak kullanılan ve makine tarafından okunabilir formatın ne olduğuna dair herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Bu durumun teknoloji nötr kalma gayretinin bir sonucu olduğu görüşündeyiz. Avrupa Birliği yalnızca "makine tarafından okunabilir" kavramını daha kesin bir dille tanımlamıştır. Makine tarafından öğrenilebilir kavramı uygulamaların kullanıcı adı gibi tekil gerçek beyanları ve bunların iç yapıları gibi belirli verilerin kolayca tanımlanmasına, tanınmasına ve çıkarılmasına olanak tanıyan yapılandırılmış bir formatı ifade eder⁵⁸. Bu düzenleme aslında veri sorumlularının kullanabilecekleri veri formatlarını sınırlandırmakta ve ilgili kişilerin verilerini kolayca yeniden kullanabilmelerini sağlama

⁵⁸ Directive 2013/37/EU of the European Union Parliament and of the Council of 26 June 2013 amending Directive 2003/98/EC on the re-use of Public Sector Information text with EEA relevance (2013) OJ L175/q rec 21.

amacıyla verilerin uygun bir formatta sunulmasını hedeflemektedir⁵⁹. Madde 29 Çalışma Grubu'nun veri taşınabilirliği hakkına ilişkin kılavuzunda veri taşınabilirliği hakkından beklenen sonucun "uyumlu" sistemler değil "birlikte çalışabilir" sistemler olduğu vurgulanmış olup kullanılan veri formatının birlikte çalışabilirlik hedeflerini gerçekleştirmeye uygun olması gerekmektedir⁶⁰. İlgili kılavuzda taşınan bilginin kesin anlamını koruyarak mümkün olan en fazla sayıda metaveri içeren ve en yüksek ayrıntı düzeyine sahip bir belgenin makine tarafından okunabilir kabul edilmesi gerektiği açıklanmıştır⁶¹. Bu kaynaklara örnek olarak CSV, JSON ve XML formatları verilebilir⁶².

Birleşik Krallık'taki veri koruma uygulamaları çerçevesinde ICO (Bilgi Komiserliği Ofisi) bu terimleri Açık Veri El Kitabı referanslarıyla açıklamaktadır. "Yapılandırılmış veri", veri öğeleri arasındaki yapısal ilişkinin, verinin bilgisayar diskinde saklanma biçiminde açıkça tanımlandığı veri⁶³ olup yapılandırılmış bir format, yazılımın belirli ve bilinen veri öğelerinin içinden çıkarılabileceği formattır⁶⁴. "Yaygın olarak kullanılan" format geniş çapta kullanılan ve iyi bilinen anlamına gelmektedir⁶⁵. "Makine tarafından okunabilir" format bir bilgisayar tarafından otomatik olarak okunup işlenebilen veri formatı olup makine

⁵⁹ Syrmoudis/ Mager/Kuebler-Wachendorff/Pizzini/Grossklags/Kranz, s.354.

⁶⁰ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 17, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

⁶¹ De Hert/Papakonstantinou/Malgieri/Beslay/Sanchez, s. 197; ⁶¹ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 18, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

⁶² Kuebler-Wachendorff/Luzsa/Kranz/Mager/Syrmoudis/Mayr/Grassklags, s. 266; Syrmoudis/ Mager/Kuebler-Wachendorff/Pizzini/Grossklags/Kranz, s. 354; Yılmaz, s. 17; Turan, s. 222.

⁶³ <https://opendatahandbook.org/glossary/en/terms/structured-data/>.

⁶⁴ Wong/Henderson, s.176.

⁶⁵ <https://opendatahandbook.org/guide/en/appendices/file-formats/#comma-separated-files>.

tarafından okunabilir veri aynı zamanda yapılandırılmış bir veri olmalıdır⁶⁶.

Verinin yapılandırılmış sayılabilmesi için belirli bir yapıya sahip olması gerekmekte olup yapılandırılmış veri formatları verinin yalnızca yeniden kullanılması imkanını sağlamaz, aynı zamanda verilerin birleştirilebilme imkanını da artırır⁶⁷.

“Yaygın olarak kullanılan” veri formatı da belirsiz bir kavramdır. Şöyle ki, yaygın olarak kullanılan format sektörler arasında değişkenlik gösterebilmektedir⁶⁸. Müzik endüstrisinde MP3 formatı yaygın olarak kullanılan formatken sağlık sektöründe klinik deney verileri için standartlaştırılmış ODM formatı yaygındır⁶⁹. Madde 29 Çalışma Grubu yönergeleri bu gibi durumlarda açık formatların kullanılmasını önermektedir⁷⁰.

Veri taşınabilirliği hakkının amacının gerçekleşebilmesi veri formatına ilişkin yapılandırılmış, yaygın kullanılan ve makine tarafından okunabilir kavramlarının ne anlama geldiğinin netleştirilmesi ve bu konuda bir standart oluşturulması gerekmektedir. Veri sorumluları tarafından farklı formatların kullanılması halinde bir veri sorumlusundan diğerine taşınan veriler uyumsuzluk yaratabilir ve veri taşınabilirliği hakkı olması gerektiği gibi hayata geçirilemez. Bu durum GDPR md. 20/2 hükmünde düzenlenen verilerin bir veri sorumlusundan diğer bir veri sorumlusuna doğrudan aktarımı bakımından da önemlidir. GDPR md. 20 hükmünde zorunlu bir birlikte çalışabilirlik hükmü bulunmamakta olup⁷¹ Madde 29 Çalışma Grubu

⁶⁶ <https://opendatahandbook.org/glossary/en/terms/machine-readable/>.

⁶⁷ Ursic, s. 51.

⁶⁸ Yılmaz, s. 18.

⁶⁹ Ursic, s. 51.

⁷⁰ Ursic, s. 51; Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 17, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

⁷¹ Inge Graef, “Mandating Portability and Interoperability in Online Social Networks: Regulatory and Competition Law Issues in the European Union”, Telecommunication Policy, C:39, S:6, 2013, ss. 502-514, s. 512.

tarafından da birlikte çalışabilir sistemlerin yalnızca amaçlanan çıktı olduğu belirtilmiştir⁷². Her ne kadar gelişen teknolojiler ve ortaya çıkabilecek yeni veri formatlarına karşı bağışık kalabilmek adına teknoloji nötr bir düzenleme yapılmışsa da kanaatimizce veri formatına ilişkin kavramların içinin doldurulması ve bu noktada bir standart oluşturulması veri taşınabilirliği hakkının pratik anlamda amacına ulaşabilmesi ve verinin bir veri sorumlusundan diğer bir veri sorumlusuna doğrudan aktarımı bakımından önem arz etmektedir.

C. Teknik Olarak Uygulanabilirlik

Veri taşınabilirliği hakkının düzenlendiği madde hükmünde tanınan iki haktan bir tanesi verilerin bir veri sorumlusundan diğerine doğrudan aktarılması hakkıdır. İlgili hükümde verilerin bir veri sorumlusundan diğer veri sorumlusuna aktarımın yalnızca teknik olarak uygulanabilir olması halinde yapılabileceği düzenlenmiştir. Ancak teknik olarak uygulanabilirlik kavramının ne ifade ettiği hakkında bir açıklama bulunmamaktadır⁷³.

Veri taşınabilirliği hakkının pratikte uygulama alanı bulabilmesi için hayati öneme sahip hak verilerin bir veri sorumlusundan diğer veri sorumlusuna aktarılması hakkıdır. Dolayısıyla, veri taşınabilirliği hakkının pratikte uygulanabilir olması ve düzenleme ile hedeflenen sonucun gerçekleşebilmesi için verilerin doğrudan aktarımı hakkının aktif bir biçimde kullanılabilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Bu sebeple, doğrudan veri aktarım hakkının kullanılmasını daha güç hale getiren ve veri sorumlularının bu hakkın gerçekleştirilmesinden kaçınmalarına neden olacak belirsiz kavramlardan kullanılmamasının ya da bu kavramların açıklığa kavuşturulmasının faydalı olacağı görüşündeyiz.

Teknik olarak uygulanabilirlik kavramı bakımından bir standart oluşturulmaması sebebiyle bir veri sorumlusu bakımından teknik olarak uygulanabilir bir aktarım bir başka veri sorumlusu için teknik olarak

⁷² Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 17, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

⁷³ Diker Vanberg/Ünver, s. 2.

uygulanabilir olmayabilir⁷⁴. Dolayısıyla, Madde 29 Çalışma Grubu'nun belirtmiş olduğu üzere teknik olarak uygulanabilirlik kavramı bakımından somut olay özelinde karar verilmelidir⁷⁵. Veri sorumlularının veri taşınabilirliği hakkını göz ardı etmesi ve aktarımın teknik olarak uygulanabilir olmadığını ileri sürmesi de muhtemeldir⁷⁶. Kaldı ki, hükmün metne bağlı kalınarak yorumlanması durumunda veri taşınabilirliği hakkı bağlamında doğrudan aktarım hakkının kullanılmasına imkan verecek teknik altyapının kullanılmasının veri sorumluları açısından bir zorunluluk olmadığı sonucuna varılabileceği de ileri sürülmüştür⁷⁷.

Madde 29 Çalışma Grubu teknik olarak uygulanabilirlik kavramını veriyi aktaran ve alan veri sorumluları arasında güvenli bir iletişim sistemi ile veriyi alan veri sorumlusunun sisteminin gelen veriyi kabul edebilme yeteneği olarak anlamaktadır⁷⁸.

GDPR md. 20 düzenlemesinde Avrupa Komisyonu'na veri taşınabilirliği için elektronik formatı belirleme yetkisine dair bir atf da bulunmadığından dolayı sektör paydaşlarının teknik olarak uygulanabilirlik kavramına bir standart oluşturması bakımından kritik önemi mevcuttur⁷⁹.

⁷⁴ Diker Vanberg/Ünver, s. 4; Elfering, s. 22.

⁷⁵ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 16, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

⁷⁶ Diker Vanberg/Ünver, s. 4.

⁷⁷ Yılmaz, s. 24.

⁷⁸ Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, s. 16, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).

⁷⁹ Diker Vanberg/Ünver, s. 4.

III. VERİ TAŞINABİLİRLİĞİ HAKKININ KORUDUĞU HUKUKİ DEĞER

A. E-Ticaret Yönetmeliği Kapsamında Veri Taşınabilirliği Hakkının Detayları

E-Ticaret Yönetmeliği'nin "veri kullanımı ve paylaşımı" başlıklı 21. maddesinin 1. fıkrasının "c" bendi ile orta, büyük ve çok büyük ölçekli⁸⁰ elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara "elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından satışa sunulan ürünlerin satış ve iade verileri, özellikleri, açıklamaları ve görselleri; bu ürünlere ilişkin soru, cevap ve değerlendirmeleri" ve "elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından elde ediliyor olması halinde; dönemsel, özel gün, kategori ve ürün bazlı en çok tercih edilen ürün verileri, alıcıların cinsiyet, yaş grubu, il ve ilçe dağılımı ile satın alma gün ve saat verileri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının performansına ilişkin değerlendirme puanı" verilerini bedelsiz ve etkin bir şekilde taşınmasına ve aracılık sözleşmesinin süresi içinde bu verilere erişim sağlanmasına imkan sunma yükümlülüğü getirilmiştir.

İlgili hükmün amacı elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların operasyonlarını gerçekleştirdiği pazaryerindeki verileri başka platformlara taşıyabilmesi imkanı tanınarak elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının platformlara bağımlı hale gelmesinin önüne geçilmesi ve pazaryerleri arasında geçişin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır⁸¹. Düzenlemede bu amaç doğrultusunda veri taşınabilirliği hakkına konu olan verilerin kapsamı geniş tutulmuştur.

B. E-Ticaret Yönetmeliği Kapsamında Düzenlenen Veri Taşınabilirliği Hakkının Kullanılması Halinde Ortaya Çıkabilecek Hukuki Sorunlar

E-Ticaret Yönetmeliği md. 21/1-c hükmü ile düzenlenen veri taşınabilirliği hakkı kapsamında bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sunulan ürünlere ilişkin soru, cevap ve değerlendirmelerin

⁸⁰ Bkz. E-Ticaret Yönetmeliği md. 2/f-1, 2/f-2, 2/f-3.

⁸¹ Mesut Serdar Çekin/Ahmet Esad Bektaş/Furkan Akıncı, Veri Hukuku, 1. Baskı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2023, s. 379-380.

taşınmasını talep etme hakkı hukuki olarak sorun çıkarma potansiyeline sahiptir. şöyle ki, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların ürünlerine ilişkin soru, cevap ve değerlendirmeler ilerinde kişisel veri bulundurma ihtimali olan verilerdir.

Bilindiği üzere, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu md. 5/1 uyarınca kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası veya md. 5/2 hükmünde öngörölen istisnalardan birinin bulunmaması halinde işlenemez. E-Ticaret Yönetmeliği kapsamında soru, cevap ve değerlendirmelerin taşınması veri aktarımı olup veri işlenmesi söz konusudur. Günümüzde oluşan dijital toplum kültürü bağlamında bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sorulan sorular buna ilişkin cevaplar ve yapılan değerlendirmeler bakımından ilgili kişilerin hepsinden rıza alınması neredeyse imkansızdır. Kaldı ki ilgili kişilerin bir bölümünün aktarıma rıza göstermemesi halinde hakkın amacına ulaşamayacağını söylemek yanlış olmaz.

E-Ticaret Yönetmeliği'nin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na göre öncelikli olarak uygulanması, dolayısıyla E-Ticaret Yönetmeliği kapsamında düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının kullanılması halinde ilgili kişinin rızasının aranmayacağı, bunun Kişisel Verilerin Korunması Kanunu md. 5/2-a hükmü kapsamında kanundan doğan bir istisna olduğunun ileri sürölmesi de mümkün değildir. Bir yönetmelik düzenlemesi ile bir kanun hükmüne istisna getirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, buna ilişkin bir istisna ancak kanunla düzenlenebilir. Dolayısıyla, söz konusu veriler içerisinde kişisel verilerin bulunması durumunda KVKK'ya uyulması gerekir⁸².

E-Ticaret Yönetmeliği md. 21/1-c hükmünde düzenlenen hakkın kullanımı sonrasında taşınan veriler içerisinde üçüncü kişilerin kişisel verilerinin bulunması dolayısıyla KVKK'ya aykırılık oluşmaması için uygulanabilecek bazı teknikler mevcuttur. Öncelikle, taşınan veriler içerisinde bulunan kişisel verilerin ilgili içerikten temizlenmesi düşünölebilir. Ancak bunun fiilen insanlar tarafından yapılmasının dijital dünyadaki veri yoğunluğu dolayısıyla mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Ancak belirtmek gerekir ki, ya kurum bünyesinde bir

⁸² ekin/Bektaş/Akıncı, s. 382.

yazılım geliştirilerek kullanılması ya da dışardan bir hizmet alınması durumunda da bu yazılımın kurumun kendi fiziksel sunucularında ve kurumun kontrol ettiği bilgisayarlarda çalıştırılması gerekmektedir. Aksi halde, örneğin bu işlemin bulut tabanlı bir yazılım ile yapılan bu işlemin KVKK bağlamında bir veri aktarım faaliyeti olarak nitelendirilmesi muhtemel olup bu durum yine KVKK 'ya aykırılık oluşturur.

Bunun dışında kişisel veriler bakımından takma adlandırma tekniğinin kullanılması düşünülebilir. Kişisel veriler bakımından takma adlar kullanılması suretiyle verilerin ilgili kişi ile bağlantısı koparılabilir. Bu durumda E-Ticaret Yönetmeliği md. 21/1-c hükmü kapsamında yapılan veri aktarım faaliyeti KVKK'ya uygun şekilde yürütülebilir. Buna ek olarak ilgili verilerin anonimleştirilmesi de bir çözüm olarak düşünülebilir. Bu durumda yine verilerin ilgili kişi ile bağlantısı koparılmış olur ve yapılan aktarım faaliyeti bakımından KVKK'ya aykırılık meydana gelmez. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, kişisel verilerin içerikten temizlenmesi yönteminde olduğu gibi bu iş için kullanılan yazılımın ya kurum içerisinde geliştirilmesi ya da yazılımın kurumun kendi fiziksel sunucularında ve kurumun kontrol ettiği bilgisayarlarda çalıştırılması gerekmektedir. Aksi takdirde, bulut tabanlı bir yazılım kullanılması durumunda bir veri aktarım faaliyeti söz konusu olabilir ve bu durum KVKK'ya aykırılık oluşturur.

Sonuç itibarıyla özellikle yakın geçmişte elektronik ticarete artan alışveriş hacmi ve kullanıcıların yorum yapıp puan verme alışkanlıkları ilgili yorumların aktarılması bakımından ilgili kişilerden tek tek bu konuda rıza alınmasını neredeyse imkansız hale getirmektedir. Bu konuda bu başlık altında önerilen kişisel verilerin ilgili içerikten temizlenmesi, takma ad kullanımı veya anonimleştirme teknikleri E-Ticaret Yönetmeliği md. 21/1-c hükmünde düzenlenen hakkın amacını gerçekleştirirken bu işlemin KVKK'ya aykırılık teşkil etmemesini sağlamak bakımından aynı etkiye sahip olduğu kanaatindeyiz. Dolayısıyla, bu yöntemlerden hangisinin kullanılacağı işlem kolaylığı veya işlem maliyeti gibi hususlar dikkate alınarak somut olaydaki veri sorumlusu tarafından tercih edilebilir.

C. GDPR Kapsamında Veri Taşınabilirliği Hakkı ile Karşılaştırmalı İnceleme

GDPR kapsamında dzenlenen veri taşınabilirliği hakkı ile E-Ticaret Yönetmeliği'nde dzenlenen veri taşınabilirliği hakkı çeşitli aıılardan farklıdır. Öncelikle bu hakların korumaya ıalıştığı değer birbirinden farklıdır. GDPR kapsamında dzenlenen veri taşınabilirliği hakkının öncelikli amacı ilgili kişinin kişisel verileri üzerindeki kontrol hakkının korunmasıdır.⁸³ Buna karşın E-Ticaret Yönetmeliği md. 21/1-c hükmü ile dzenlenen veri taşınabilirliği hakkının öncelikli amacı rekabetin korunmasıdır.

GDPR kapsamında dzenlenen veri taşınabilirliği hakkının süjesi ilgili kişiler, yani gerık kişilerdir. Buna karşın E-Ticaret Yönetmeliği md. 21/1-c hükmü kapsamında dzenlenen veri taşınabilirliği hakkının süjesi elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarıdır. Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı gerık kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilir. Örneğin küçük bir işletmenin ıalıştığı bankayı değiştirmek istemesi halinde bankadaki verilerinin GDPR md. 20 kapsamında ıalışacağı yeni bankaya aktarılmasını talep etme hakkı yoktur⁸⁴.

GDPR kapsamında dzenlenen veri taşınabilirliği hakkının koruduğu değerin kişiler verilerin korunması olduğunun daha net anlaşılabilmesi bakımından E-Ticaret Yönetmeliği'nde dzenlenen veri taşınabilirliği hakkı önemlidir. Bu iki hakkın kullanılması da veri taşınması sonucunu doğurmaktadır ancak bu başlık altında açıklanığı üzere bu iki hakkın koruduğu değerin farkları dzenleniş biçimlerinden göze ıarpmaktadır.

GDPR kapsamında dzenlenen veri taşınabilirliği hakkının yalnızca ilgili kişi tarafından kullanılabilmesi dahi her ne kadar hakkın kullanılmasının rekabet hukuku aıısından bir etkisi bulunsa dahi hakkın kişisel verilerin korunması ekseninde dzenlendiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, GDPR kapsamında dzenlenen veri

⁸³ Kranz/Kuebler-Wachendorff/Syrmoudis/Grossklags/Mager/Luzsa/Mayr s. 598; Wong/Henderson, s. 174.

⁸⁴ Diker Vanberg/Ünver, s. 5.

taşınabilirliği hakkının kişisel verilerin korunması hakkının bir uzantısı olduğunun kabulü gerekmektedir.

SONUÇ

Dünyamızın gelişmiş olduğu dijital çağ döneminde en önemli şeylerden biri veridir. Günümüzdeki teknoloji firmalarının öne çıktığı husus kişilerden veri elde edip verilerle bağlantılı olarak kişilere özelleştirilmiş hizmetler sunmasıdır. Dolayısıyla, günümüzde, verinin dolaşımı ve veri paylaşımı hususları çok önemli bir hale gelmiş olup gelecekte de önemini arttıracaktır.

Açıklanan bu sebepler dolayısıyla veri üzerinde kişilerin kontrol hakkının güçlendirilmesi için GDPR md. 20 hükmünde veri taşınabilirliği hakkı düzenlenmiştir. Bu hak ile kişiler verileri üzerinde kontrol hakkına sahip olmakta ve verilerini daha aktif bir pozisyonda kullanabilmektedir. Buna ek olarak, kişilerin verilerini taşıyabilmeleri dolayısıyla bu hakkın dolaylı bir şekilde rekabetin korunmasına da hizmet ettiği söylenebilir.

Çalışmamız kapsamında öncelikle veri taşınabilirliği hakkının kişisel verilerin korunması hakkının bir uzantısı olduğu, bu hak kapsamında ilgili kişinin kullanabileceği farklı haklar olduğu, hakkın kullanılmasındaki kısıtlamalar ve düzenlemedeki dengeleme hükümleri, veri taşınabilirliği hakkı bakımından bu hakka konu verilerin kapsamı, yapılandırılmış, yaygın olarak kullanılan ve makine tarafından okunabilir formatın ne anlama gelebileceği, E-Ticaret Yönetmeliği md. 21 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının ne olduğu, bu hakkın uygulanması halinde ortaya çıkabilecek hukuki sorunlar ve bu hakkın GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkından farkları incelenmiştir.

Bu kapsamda, veri taşınabilirliği hakkı bakımından sağlanan veri kavramının içerisine gözlemlenen verilerin de dahil olması gerektiği, yapılandırılmış, yaygın olarak kullanılan ve makine tarafından okunabilir şekilde yapılan düzenlemede yer alan kavramlarının içerisinin doldurulması ve bu konuda bir standart oluşturulması gerektiği, verinin doğrudan aktarımıyla bağlantılı olarak teknik olarak

uygulanabilirlik kavramının açıklığa kavuşturulması ve bu konuda bir standart oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır.

Belirtmek gerekir ki, hükümde bulunan belirsiz kavramların ne ifade ettiğinin belirlenmesi, bir standart oluşturulması GDPR'da düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının amacına ulaşabilmesi için kritik öneme sahiptir. Her ne kadar ilk teklifte yer alan veri taşınabilirliğinin uygulanması ve hizmetlerin etkin bir Şekilde birlikte çalışabilirliğinin sağlanması, kişisel verilerin aktarımına ilişkin teknik standartlar, usuller ve prosedürler oluşturulması rolüne yapılan atıf kaldırılmış ve Komisyon'un standartlaştırma rolü ortadan kalkmış olsa da bu durum bir standardın oluşturulmayacağı anlamına gelmemektedir. Kanaatimizce ilk teklifteki gibi Komisyon'a bir standartlaştırma yükümlülüğü yüklenebilir ya da sektör paydaşlarının bulunduğu bir platform kurularak standartlaştırma konusunda çalışma yapılması istenebilir.

Belirtmek gerekir ki, sektör içerisinde her veri sorumlusunun verileri farklı bir formatta depolaması mümkün olabilmektedir. Bu sebeple veri sorumlularının verileri standart olarak kabul edilen tek bir formatta tutmaları noktasında zorlanmaması gerektiği kanaatindeyiz. Bu konuda veri sorumlularının verilerini istedikleri formatta depolama özgürlüklerine müdahale etmeksizin verileri belirlenen standart formatta da depolama yükümlülüğü getirilebilir.

Buna ek olarak her ne kadar sonuçlarının rekabet hukukuna dolaylı bir etkisi bulunsa da GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının koruduğu değerin kişisel verilerin korunması olduğu, E-Ticaret md. 21/1-c hükmünün rekabet hukuku bağlamında bir veri taşınabilirliği hakkına örnek oluşturduğu belirtilmiştir.

GDPR md. 20 hükmünde düzenlenen veri taşınabilirliği hakkının amacına ulaşabilmesi için öncelikle bu hakkın kişisel verilerin korunması hakkının bir uzantısı olduğunun unutulmaması ve düzenlemede yer alan kavramsal belirsizliklerin teknoloji nötr bir biçimde giderilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Peer-Review: Externes Peer-Review-Verfahren.

Interessenkonflikt: Der/die Autorinnen unterliegt/unterliegen keinem Interessenkonflikt.

Finanzielle Unterstützung: Der/die Autorinnen erklärt/en, dass diese Studie keine finanzielle Unterstützung erhalten hat.

EXTENDED SUMMARY

The right to the protection of personal data has evolved over time, gaining increased relevance in parallel with technological advancements. As data has become the central element of emerging technologies and newly designed services, this right has acquired a more critical function. Accordingly, developments that were previously unforeseen have now become necessary within the field of data protection, shaped by the rise of technology and data-driven services. The right to data portability constitutes one of these novel mechanisms.

Although the right to data portability was first codified in Article 20 of the GDPR, the number portability regulated under Article 30 of Directive 2002/22/EC can be regarded as the practical precursor of this right. Data portability refers to the transfer of data from one system to another without requiring the data subject to re-enter such data. Within this framework, the data subject is entitled to (i) receive their personal data in a structured, commonly used, and machine-readable format, (ii) transfer the personal data obtained from a controller to another controller, and (iii) request, where technically feasible, the direct transfer of personal data from one controller to another. However, the right to data portability is not an unlimited right, and the relevant provision also contains restrictive clauses.

The second part of this study addresses the ambiguities surrounding Article 20 of the GDPR on data portability. In this context, the concepts of 'data provided,' 'structured, commonly used and machine-readable format,' and 'technical feasibility' are characterized as unclear. It is argued that the notion of data provided should encompass not only the data actively submitted by the data subject to the controller (collected data), but also the data obtained through sensors (observed data). With regard to the concepts of structured, commonly used, and machine-readable formats, it is emphasized that, without delving into their technical dimension, such vague terminology may hinder the practical implementation of the right to data portability and its full realization. Accordingly, it is suggested that a standard should be established while maintaining technological neutrality. As for the concept of technical feasibility, the lack of clarity is highlighted as a potential source of abuse by data controllers to reject portability requests. Moreover, it is noted that technical feasibility may

vary depending on the specific case: while a data transfer request may be technically feasible for one controller, it may not be so for another.

In the third part of our study, an attempt is made to identify the value that the right to data portability, as regulated under Article 20 of the GDPR, seeks to protect. In this context, Article 21/1-c of the E-Commerce Regulation, which constitutes another data portability provision, is explained, and the potential legal issues that may arise from its application are discussed. Finally, Article 21/1-c of the E-Commerce Regulation is compared with GDPR Article 20, and the differences between these two provisions are set out. Within this framework, it is argued that Article 21/1-c of the E-Commerce Regulation is constructed from a competition law perspective, whereas the right to data portability under GDPR Article 20 aims to safeguard the protection of personal data.

KAYNAKÇA

- AKICI, Ayşe Nur, “Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü’nün Getirdiği Yenilikler ve Türk Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi”, Çalışma Raporu-6, T.C. Kalkınma Bakanlığı, ss. 1-37.
- Avrupa Komisyonu, Gerçek Kişilerin Kişisel Verilerinin İşlenmesine ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımına İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü Teklifi (GDPR), COM(2012) 11 final, Brüksel, 25 Ocak 2012.
- Avrupa Veri Koruma Denetçisi (EDPS), *AB’nin Veri Koruma Reformu Seçeneklerine İlişkin Tavsiyeler*, 9 Ekim 2015, https://www.edps.europa.eu/data-protection/our-work/publications/opinions/edps-recommendations-eu%E2%80%99s-options-data-protection_en, (e.t. 11.09.2025).
- CUSTERS, Bart/URSIC, Helena, “Big Data and Data Reuse: A Taxonomy of Data Reuse for Balancing Big Data Benefits and Personal Data Protection”, *International Data Privacy Law*, 6 (1), 2016, ss. 4-15.
- ÇEKİN, Mesut Serdar/BEKTAŞ, Ahmet Esad/AKINCI, Furkan, *Veri Hukuku*, 1. Baskı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2023, s. 379-380.
- DE HERT, Paul/PAPAKONTANTINO, Vagelis/MALGIERI, Gianclaudio/BESLAY, Laurent/SANCHEZ, Ignacio, “The Right to Data Portability in the GDPR: Towards User-Centric Interoperability of Digital Services”, *Computer Law & Security Review*, 34 (2), 2018, ss. 193-203.
- DİKER VANBERG, Aysem/ÜNVER, Mehmet Bilal, “The Right to Data Portability in the GDPR and EU Competition Law: Odd Couple or Dynamic Duo?”, *European Journal of Law and Technology*, 8 (1), 2017, ss.1-22.
- Directive 2013/37/EU of the European Union Parliament and of the Council of 26 June 2013 amending Directive 2003/98/EC on the re-use of Public Sector Information text with EEA relevance (2013) OJ L175/q rec 21.
- ELFERING, Stephanie: *Unlocking the Right to Data Portability An Analysis of the Interface with the Sui Generis Database Right*, 1. Baskı, Nomos Yayınevi, Baden-Baden 2019, s. 19.

- GRAEF, Inge, "Mandating Portability and Interoperability in Online Social Networks: Regulatory and Competition Law Issues in the European Union", *Telecommunication Policy*, 39 (6), 2013, ss. 502-514.
- GRAEF, Inge, "The Opportunities and Limits of Data Portability for Stimulating Competition and Innovation", *Antitrust Chronicle*, 2 (2), 2020, ss. 1-9.
- GRAEF, Inge/HUSOVEC, Martin/PURTOVA, Nadezhda, "Data Portability and Data Control: Lessons for an Emerging Concept in EU Law", *German Law Journal*, 19 (6), 2018, ss.1359-1398.
- GRAEF, Inge/VERSCHAKELLEN, Jeroen/VALCKE, Peggy, "Putting the Right to Data Portability into a Competition Law Perspective", *The Journal of the Higher School of Economics, Annual Review*, 2013, ss. 53-63.
- HONDAGNEU-MESNER, Sasha, "Data Portability: A Guide and a Roadmap", *Rutgers Computer & Technology Law Journal*, 47 (2), 2021, ss. 240-273.
- <https://opendatahandbook.org/glossary/en/terms/machine-readable/>, (e.t. 11.09.2025).
- <https://opendatahandbook.org/glossary/en/terms/structured-data/>, (e.t. 11.09.2025).
- <https://opendatahandbook.org/guide/en/appendices/file-formats/#comma-separated-files>, (e.t. 11.09.2025).
- <https://www.iso.org/standard/66639.html>, (e.t. 11.09.2025).
- KRAMER, Jan, "Personal Data Portability in the Platform Economy: Economic Implications and Policy Recommendations", *Journal of Competition Law & Economic*, 17 (2), 2021, ss. 263-308.
- KRANZ, Johann/KUEBLER-WACHENDORFF, Sophie/SYRMOUDIS, Emmanuel/GROSSKLAGS, Jens/MAGER, Stefan/LUZSA, Robert/MAYR, Susanne, "Data Portability", *Business Information System Engineering*, 65 (5), 2023, ss. 597-607.
- KUEBLER-WACHENDORFF, Sophie/LUZSA, Robert/KRANZ, Johann/MAGER, Stefan/SYRMOUDIS, Emmanuel/MAYR, Susanne/GROSSKLAGS, Jens, "The Right to Data Portability:

- Conception, Status Quo, and Future Directions”, *Informatik Spektrum*, 44, 2021, ss. 264-272.
- LI, Wenlong, “A Tale of Two Rights: Exploring the Potential Conflict Between Right to Data Portability and Right to Be Forgotten Under the General Data Protection Regulation, *International Data Privacy Law*, 8 (4), 2018, ss. 309-317.
- Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, 03/2013 Sayılı Görüş: Amaçla Sınırlı Olma İlkesi (WP 203), 2 Nisan 2013, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf, (e.t. 11.09.2025).
- Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, 95/46/EC Sayılı Direktifin 7. Maddesi Uyarınca Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri Kavramına Dair 06/2014 Sayılı Görüş (WP 217), Brüksel, 9 Nisan 2014.
- Madde 29 Veri Koruma Çalışma Grubu, Veri Taşınabilirliği Hakkına İlişkin Kılavuz (WP242 rev.01), 5 Nisan 2017, https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611233, (e.t. 11.09.2025).
- SYRMOUDIS, Emmanuel/MAGER, Stefan/KUEBLER-WACHENDORFF, Sophie/PIZZINI, Paul/GROSSKLAGS, Jens/KRANZ, Johann, “Data Portability Between Online Services: An Empirical Analysis on the Effectiveness of GDPR Art. 20”, *Proceedings on Privacy Enhancing Technologies*, (3), 2021, ss. 351-372.
- TURAN, Murat, *Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması*, 5. Baskı, Seçkin Yayınevi, İstanbul, 2024.
- URSIC, Helena, “Unfolding the New-Born Right to Data Portability: Four Gateways to Data Subject Control”, *Scripted*, 15 (1), 2018, ss. 42-69.
- WONG, Janis/HENDERSON, Tristan, “The Right to Data Portability in Practice: Exploring the Implications of the Technologically Neutral GDPR”, *International Data Privacy Law*, 9 (3), 2019, ss. 309-317.
- YILMAZ, Beste, *Verilerin Korunması ve Rekabet Huuku Bağlamında Veri Taşınabilirliği*, 1. Baskı, Onikilevha Yayınevi, İstanbul, 2023.

